

Ješa Denegri

Zgodovinjene sodobne umetnosti

Historicizing contemporary art

Delavnice na temo zgodovinjene sodobne umetnosti so v okviru Seminarja iz pisanja o sodobni umetnosti, segmenta *Sveta umetnosti, šole za sodobno umetnost Zavoda SCCA–Ljubljana*, doslej potekale trikrat (2003, 2004 in 2005).

Zgodovinjene sodobne umetnosti je gotovo ena od relevantnih tematik, s katero se seznanijo udeleženci seminarja. Prvič, ker v nedavni umetnosti obstajajo številni umetniški pojavi, cela obdobja in posamezni opusi, ki še vedno niso doživeli nujne zgodovinske obdelave in vrednotenja. In drugič je gotovo treba spoznati različne metodološke prijeme in postopke, s pomočjo katerih se lahko v znanosti zgodovine moderne in sodobne umetnosti lotimo njenega zgodovinjena.

Namesto kratkega pregleda različnih primerov zgodovinjene moderne in sodobne umetnosti sem se kot mentor delavnic najprej osredotočil na obsežen opus italijanskega umetnostnega zgodovinarja in kritika Giulia Carla Argana. V zvezi s tematiko zgodovinjena sem izbral več njegovih študij in razprav, posebej knjigo *L'Arte moderne 1770–1970*, prvo izdajo iz leta 1970 in dopoljnjeni izdaji iz 1988 in 2003.

Ješa Denegri, mentor delavnic / mentor of workshops,
foto / photo: SCCA – Ljubljana

Argan je pomemben zlasti zaradi temeljnih predpostavk, ki zgodovino umetnosti razumejo kot integralni del zgodovine kulture in s tem tudi družbene zgodovine, in kot strokovnjak, ki zastopa in prakticira načela enotnosti zgodovine moderne umetnosti in kritike sodobne umetnosti.

Z branjem in komentiranjem nekaterih tekstov so se seminaristi na prvem uvodnem predavanju seznanili z Arganovimi ključnimi in karakterističnimi metodološkimi in ideološkimi izhodišči ter vlogo zgodovine moderne in sodobne umetnosti.

Da bi pozneje seminaristi lahko analizirali posamezne primere zgodovinjene moderne in sodobne umetnosti v slovenskem prostoru, smo na delavnicah skupaj izvedli naslednje praktične naloge:

Delavnica Ješe Denegrija / Ješa Denegri's workshop, foto / photo: SCCA-Ljubljana

- Na prvi delavnici smo primerjalno analizirali dva načina zgodovinjena skupine OHO: najprej na primeru retrospektivne razstave v Galeriji Škuc leta 1978 kustosa in avtorja kataloga Tomaža Brejca, nato pa na primeru retrospektivne razstave v Moderni galeriji leta 1994 kustosa in avtorja kataloga Igorja Zabela, ki je kot gost seminarja udeležencem neposredno predstavil svoja avtorska stališča, izkušnje in sklepe.
- Na drugi delavnici smo analizirali dva primera zgodovinjena novejših slovenskih umetnosti s primerjanjem metodoloških postopkov pri koncipiranju razstav *Slovenska likovna umetnost 1945–1978* v Moderni galeriji leta 1979 ter *Do roba in naprej. Slovenska umetnost 1975–85* v Moderni galeriji 2003. Gost na seminarju je bil Igor Zabel, eden od kustosov druge razstave.
- Na tretji delavnici smo primerjalno analizirali dva modela zgodovinjena najnovejših umetnosti na primeru razstav *Teritoriji, identitete, mreže. Slovenska umetnost 1995–2005* v Moderni galeriji leta 2005 in *O normalnosti. Umetnost v Srbiji 1989–2001* v Muzeju sodobne umetnosti v Beogradu 2005. Gost na seminarju je bil Igor Španjol, eden od kustosov ljubljanske razstave.

Na delavnicah so se razvile diskusije, ki so bile za seminariste gotovo zanimive in koristne.

Kot praktično nalogo so seminaristi napisali skice zgodovinjena z osnovnimi tezami na teme, ki so jih sami izbrali. O vsakem besedilu in tezah smo izčrpno razpravljali.

Kot mentor sem bil zelo zadovoljen z izkušnjo iz vodenja delavnic, posebej zaradi velikega zanimanja in aktivnega sodelovanja seminaristov, kot tudi visoke ravni njihovega znanja iz teorije in umetnostne zgodovine. ■

Prevedla Tili Kojić.

SCCA - LJUBLJANA
Zavod za sodobno umetnost

Svet umetnosti, šola za sodobno umetnost 2005/2006

Voditeljica šole: Urška Jurman

Svetovalka šole: Barbara Borčič

Koordinator šole: Tevž Logar

Spletna stran: <http://www.worldofart.org>